

Nr 224.

Av herr **Persson, Ivar**, och herr **Bengtson**, om ökat anslag till avsättning till lotterimedelsfonden.

I årets statsverksproposition, tionde huvudtiteln, föreslås, att för avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 måtte anvisas ett anslag av 7 500 000 kronor.

Enligt beslut av 1938 års riksdag skall behållningen av penninglotterirörelsen fördelas lika mellan den allmänna budgeten och en under statskontorets förvaltning ställd diversemedelsfond, benämnd lotterimedelsfonden, varifrån enligt Kungl. Maj:ts bestämmande bidrag skola utgå till vissa kulturella ändamål m. m. Genom beslut vid senare riksdagar har emellertid avsättningen till lotterimedelsfonden minskats. 1939 års urtima riksdag beslutade sålunda att för budgetåret 1939/40 minska avsättningen till lotterimedelsfonden, och denna har icke heller senare tillförts belopp i den utsträckning, som avsågs i det av 1938 års riksdag fattade principbeslutet.

I årets statsverksproposition meddelar statsrådet och chefen för handelsdepartementet att i förslaget till riksstat för nästa budgetår inkomsten av lotterimedel beräknats till 75 000 000 kronor. Enligt 1938 års riksdagsbeslut skulle följaktligen till lotterimedelsfonden avsättas icke mindre än 37 500 000 kronor. I riksstaten för nu löpande budgetår är inkomsten av lotterimedel upptagen till 73 000 000 kronor. Inkomsten av lotterimedel beräknas alltså ökas under nästa budgetår med 2 000 000 kronor, men detta oaktat föreslår departementschefen att anslaget till lotterimedelsfonden skall utgå med oförändrat belopp, nämligen 7 500 000 kronor, även för budgetåret 1950/51. Handelsministern motiverar detta med att hänvisa till det statsfinansiella läget. Den omständigheten att inkomsten av lotterimedel under nästa budgetår beräknas uppgå till ett belopp, som är 2 000 000 kronor högre än för innevarande budgetår, innebär ju dock att anslaget till lotterimedelsfonden kan ökas utan att den andel av lotterimedel, som skall tillföras den allmänna budgeten, behöver minskas.

Under budgetåret 1947/48 anslags samma belopp att avsättas till lotterimedelsfonden som nu föreslås av handelsministern, nämligen 7 500 000 kronor. Under budgetåret 1948/49 minskades anslaget till 6 750 000 kronor. I 1949 års statsverksproposition upptogs ett anslag för här nämnda ändamål med 7 000 000 kronor. Riksdagen beslöt emellertid efter hemställan från statsutskottet att höja anslaget till 7 500 000 kronor. Højningen tillkom, som handelsministern också påpekar, bland annat för att i högre

grad än dittills tillgodose ändamål, som avse att främja den allmänna kulturella verksamheten på landsbygden och i de mindre städerna. Höjningen åsyftar även att undanröja de svårigheter, som uppstått därigenom att det på senare tid blivit nödvändigt att under löpande budgetår besluta om disposition av medel, som först påföljande budgetår skola tillföras fonden. Redan av denna sistnämnda anledning borde en rättelse ske, då det ju inte kan vara principiellt riktigt att redan under ett budgetår en stor del av det anslag, som skulle stå till förfogande för påföljande budgetår, måste disponeras.

Det har dessutom visat sig, att den ökning av anslaget till lotterimedelsfonden, som beslutades av 1949 års riksdag, icke medfört att landsbygdens kulturintressen blivit nämnvärt bättre tillgodosedda. Som exempel kan nämnas, att Kungl. Maj:t under år 1949 av lotterimedel tagit i anspråk för understödjande av teaterverksamheten i landet sammanlagt 6 396 659 kronor, varav icke mindre än 5 324 659 kronor tillfallit teaterverksamheten i Stockholm samt städerna Göteborg, Malmö, Hälsingborg, Norrköping och Linköping, medan blott 1 072 000 kronor gått till landet i övrigt. Av det sistnämnda beloppet ha 562 000 kronor gått till Riksteatern, som ju endast i mindre utsträckning bedriver sin verksamhet på den egentliga landsbygden, och 400 000 kronor till Folkets parkers centralorganisation, medan endast 110 000 kronor ha utgått till Teaterrådet till understöd åt enskild teaterverksamhet i landsorten.

Det är alltså odiskutabelt att de belopp, som nu stå till förfogande för kulturella ändamål, som följd av de nedskurna anslagen till lotterimedelsfonden äro allt för små i förhållande till behovet.

Detta vitsordas också av handelsministern, som i årets statsverksproposition omnämner, att de årliga bidragen till teatrar, orkestrar, vissa konstföreningar m. m. för nästa budgetår beräknas till minst 6,5 miljoner kronor, medan inneliggande framställningar om bidrag för övriga ändamål avse ett sammanlagt belopp av över 7 miljoner kronor. Härav gäller en icke oväsentlig del olika kulturella ändamål för tillgodoseende av landsbygdens och de mindre städernas behov.

Den omständigheten att det föreligger ett så stort antal ansökningar om bidrag för kulturella ändamål på landsbygden och i de mindre städerna sammanhänger med det förhållandet, att kulturintresset på landsbygden under de senaste åren visat en stark stegring. Detta gäller inte minst intresset för kvalificerad teater. Riksteatern genomför numera turnéer även till de mindre orterna, och enskilda teaterföretag, i första hand Dramatikerstudion, söka sig till landsbygdens samlingslokaler för att i samarbete med bygdens organisationer ge föreställningar på platser, där teater av konstnärlig kvalitet icke tidigare har givits. De goda resultat, som dessa försök med bygdeteater ha gett, och den uppskattning som dessa teaterföreställningar rönt av befolkningen i berörda bygder tala för att denna verksam-

het på allt sätt bör stödjas och uppmuntras såsom ett betydelsefullt och verksamt led i strävandena att skapa ökad trivsel för bygdernas folk och därigenom motverka att landsbygden i allt större utsträckning avfolkas.

Vi äro fullt medvetna om att det finansiella läget fortfarande lägger hinder i vägen för ett realiserande av 1938 års riksdags beslut om sättet för fördelningen av behållningen av Svenska penninglotteriet Aktiebolag med hälften till den allmänna budgeten och hälften till lotterimedelsfonden, men å andra sidan kunna vi icke inse att det kan anföras statsfinansiella skäl mot en höjning av anslaget till lotterimedelsfonden, i synnerhet som årets budgetförslag resulterar i en överbalansering, och inkomsten av lotterimedel för nästa budgetår beräknas till ett belopp, som är 2 miljoner kronor större än som beräknats för innevarande budgetår. Vi föreslå därför att anslaget till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 höjes med 500 000 kronor och alltså utgår med 8 000 000 kronor, varvid vi förutsätta, att denna höjning i främsta rummet användes för att främja den allmänna kulturella verksamheten på landsbygden.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att för avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 anvisa ett belopp av 8 000 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1950.

Ivar Persson.

Torsten Bengtson.
